

VISOKE VODE V SLOVENIJI LETA 2012

High waters in Slovenia in 2012

Janez Polajnar* UDK 556.16(497.4)"2012"

Povzetek Abstract

Leta 2012 je bila večji del leta izrazita suša, ob koncu leta pa so nastale poplave večjega obsega.

Oba hidrološka ekstrema sta povzročila izjemno veliko materialno škodo, zato je Slovenija zaprosila Evropsko unijo za mednarodno pomoč. Hidrološka suša se je iz leta 2011 nadaljevala tudi v leto 2012. V poletnih mesecih je zato primanjkovalo pitne vode v vzhodni in južni Sloveniji, predvsem na območju Slovenske Istre. Novembra so predvsem na območju Vipavske doline in Podravja nastale silovite poplave. Reka Drava in nekateri njeni pritoki so dosegli rekordne vrednosti pretokov.

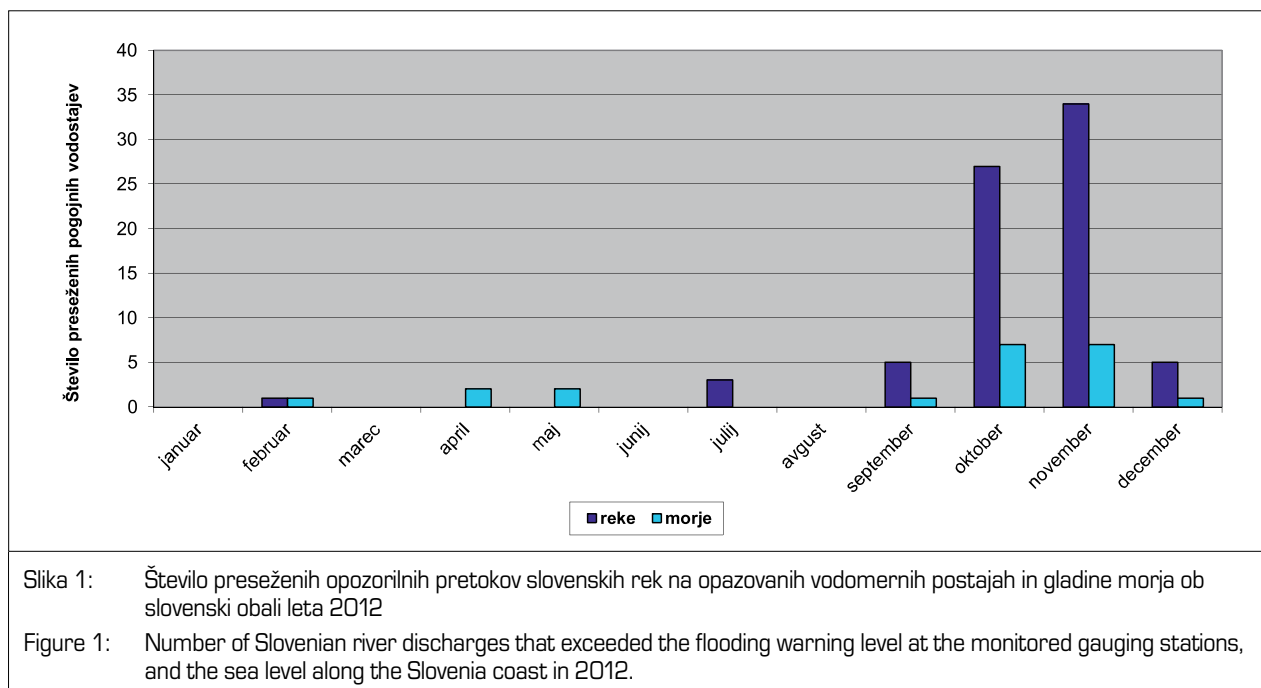
The year 2012 was an extremely dry year. Yet, at the end of the year, large-scale floods developed.

Both hydrologic extremes caused immense material damage and, consequently, Slovenia had to request international assistance from the European Union. The hydrological drought of 2011 extended into 2012. As a result, there was a lack of potable water in the summer months in the eastern and southern part of Slovenia, in particular in Slovenian Istria. In November, severe floods emerged in the area of the Vipava Valley and the Drava River Region. The Drava River and some of its tributaries have reached extreme values of water discharges.

Pregled visokih voda leta 2012

Leta 2012 je bilo skupno število pojavov visokih voda večje od običajnega ter zgoščeno oktobra in novembra. Evidentiranih je bilo 96 primerov, da so reke na vodomernih postajah presegle opozorilne pretoke, gladina morja na

mareografski postaji pa opozorilne vodostaje. Ob preseženih opozorilnih pretokih in vodostajih se v oddelku za hidrološko prognozo Agencije RS za okolje začeta izredno spremljanje dogodkov in obveščanje ljudi o morebitnem poplavljanju. Reke, hudourniki in morje so v večini primerov, ki so prikazani na sliki 1, ob tem tudi poplavljali. Največ visokih voda na vodotokih je bilo novembra (34) in oktobra (27), takrat so nekatere reke poplavlile tudi na območjih

* Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ARSO,
Vojkova cesta 1 b, Ljubljana, janez.polajnar@gov.si

Reke	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun.	Jul.	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.
Mlinščica		■										
Mura							■■■				■	
Ložnica									■			
Kolpa									■	■	■	■
Dravinja									■	■	■	
Krka									■■	■■	■■	■
Ljubljanica										■■	■	■
Vipava										■■	■■	■
Reka										■■	■	■
Idrijca										■	■	
Soča										■	■	
Tržiška Bistrica										■	■	
Kamniška Bistrica											■	
Savinja										■	■	
Hudinja											■	
Paka											■	
Sava										■	■	
Sava Bohinjka										■	■	
Sava Dolinka											■	
Kokra											■	
Pšata										■	■	
Lijak										■		
Branica										■	■	
Poljanska Sora										■■	■■	
Sora										■		
Gradaščica										■	■	
Mestinjščica										■		
Sotla										■	■	
Sevnična										■		
Meža											■	
Mislinja											■	
Drava											■	
Rižana											■	
Lahinja											■	
Hudourniki v severozahodni in osrednji Sloveniji										■	■	
Morje ob slovenski obali		■		■■	■■				■	■■■■■■	■■■■■■	■

Preglednica 1: Visoke vode in njihovo razlitje leta 2012 (ARSO, CORS, razlitja manjših potokov in hudournikov niso upoštevana)

Table 1: High waters and their inundation in 2012 (Slovenian Environment Agency, National Notification Centre, the flooding of smaller brooks and mountain streams are not included).

redkih poplav ter presegle rekordne pretoke. Septembra (5), decembra (5), julija (3) in februarja (1) so reke poplale na območjih pogostih poplav, v preostalih mesecih pa poplav ob rekah ni bilo. Morje je poplavelo nižje dele obale devetnajstkrat: oktobra sedemkrat, prav tako novembra sedemkrat, aprila dvakrat, maja prav tako dvakrat ter februarja, septembra in decembra po enkrat. Leta 2012 so bili na vodomernih postajah na več rekah izmerjeni rekordni pretoki rek v opazovalnem obdobju.

Leta 2012 so po podatkih oddelka za hidrološko prognozo in Republiškega centra za obveščanje na območju Slovenije reke, potoki, hudourniki in morje skupno 96-krat prestopili bregove in morsko obalo. Nastale so hudourniške poplave na manjših potokih in hudournikih ter obsežne dolinske poplave ob Vipavi, Krki, Savi Bohinjki, Soči, Savinji, Meži, Mislinji, Dravi in drugih rekah. Na Ljubljanskem barju in kraških poljih Notranjskega in Dolenjskega krasa so nastale kraške poplave. Razlitja ob rekah so bila na območjih vsakoletnih poplav, zlasti ob Vipavi, Dravi, Mislinji in Meži pa so nastale velike in obširne poplave. Voda se je ob teh rekah razlila na območjih redkih poplav. Poplave v Podravju v začetku novembra, zlasti ob Dravi, so bile najbolj obširne v opazovanem obdobju. Podrobneje o teh poplavah lahko preberete v tej reviji v članku Poplave konec oktobra in v začetku novembra 2012. Morje je v običajnem obsegu podobno kot prejšnja leta poplavljal slovensko obalo, in to na najbolj izpostavljenih mestih.

Lata 2012 so poplave rek in morja povzročile veliko gmočno škodo na vodni infrastrukturi, stanovanjskih, poslovnih, industrijskih in hidroenergetskih objektih ter kmetijskih površinah. V preglednici 1 so naštetje reke in nekatere potoki, ki so se razlili iz strug in poplavljali leta 2012, dodano je tudi poplavljanje morja ob slovenski obali. Poplavljanje manjših potokov in hudournikov v preglednici ni navedeno.

Sklepne misli

V zadnjih desetih letih smo v Sloveniji skoraj vsako leto doživeli hidrološke ekstreme. Leto 2012 je bilo izjemno. Večji del leta smo imeli ekstremno sušo, ob koncu leta pa ekstremne poplave. Na srečo človeških žrtev ob poplavah leta 2012 ni bilo. Znova se je pokazalo, da zgodnje zaznavanje hidroloških ekstremov in opozarjanje na ravnanje ob njih precej pripomoreta k boljši pripravi strokovnih služb in s tem učinkovitejši zaščiti. Usklajeno delovanje državnih služb je ob oktobrskih in novembrskih poplavah pomembno prispevalo k zmanjšanju škode in zaščiti prebivalstva. Hidrološki ekstremi so v obdobju od leta 1980, zlasti pa v zadnjih letih, silovitejši in pogostejši. Prav zato sta pomembna ozaveščanje prebivalstva in prilagajanje družbenih dejavnosti novi razporeditvi ekstremnih vremenskih in hidroloških dogodkov.

Leto 2012 nam je pokazalo, kako pomembna so prizadevanja za prilagajanje novim podnebnim razmeram, zlasti na področjih prostorske politike in urejanja voda ter pri delovanju hidroenergetskih sistemov na mednarodnih rekah, s čimer lahko zmanjšamo posledice vodnih ujm in zagotovimo dovolj vode za sušna obdobja.

Viri in literatura

1. Agencija Republike Slovenije za okolje, Interno informacijsko gradivo o hidroloških razmerah 2012, Analize izrednih hidroloških dogodkov leta 2012.
2. Uprava RS za zaščito in reševanje, Center za obveščanje Republike Slovenije, Dnevni informativni bilten 2012.